

**ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΔΕΣΠΩΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟ ΤΗΣ
ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΤΕΚΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΝΟΓΟΝΙΟΥ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΤΩΝ
ΟΠΟΙΩΝ Ο ΓΟΝΕΑΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΗ ΦΥΛΑΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΔΙΑΒΙΕΙ ΣΕ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

(Αποτέλεσμα διερεύνησης παραπόνων)

Λευκωσία, Σεπτέμβριος 2020

A. Εισαγωγή

1. Το παρόν Πόρισμα συντάχθηκε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που μου παρέχονται από τους περί Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Νόμους του 2007 και 2014 [N.74(I)/2007 και N.44(I)/2014], και ιδιαίτερα το άρθρο 4(1) (γ) (δ) και (ε) και (2) (δ) στη βάση διερεύνησης παραπόνων.

B. Ιστορικό

2. Τα παράπονα αφορούσαν τον τερματισμό της παροχής επιδόματος τέκνου και μονογονιού σε δύο μονογονεϊκές οικογένειες, για λόγους που συνδέονται με την διαμονή ενός εκ των γονέων, σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε.
3. Το πρώτο παράπονο, αφορά άνεργη μονογονιό, Ευρωπαϊά υπήκοο η οποία ζούσε από το 2009 με τα τρία παιδιά της στη Λευκωσία και λάμβανε επίδομα τέκνου και μονογονιού από το Μάρτιο του 2017. Η καταβολή των συγκεκριμένων επιδομάτων τερματίστηκε. Όπως αναφέρθηκε σε λειτουργό του Γραφείου μου σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με λειτουργό της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας στις 10/08/2017, σύμφωνα με ευρωπαϊκό Κανονισμό, το επίδομα τέκνου καταβάλλεται από τη χώρα στην οποία εργάζεται και καταβάλλει κοινωνικές ασφαλίσσεις ο πατέρας (στη συγκεκριμένη περίπτωση τη Νορβηγία), αφού η μητέρα που διαμένει στην Κύπρο και έχει τη φύλαξη των παιδιών είναι άνεργη και δεν καταβάλλει κοινωνικές ασφαλίσσεις. Η οικογένεια εγκατέλειψε τελικά την Κύπρο, λόγω των ανυπέρβλητων οικονομικών δυσκολιών που η μονογονεάς αντιμετώπιζε. Συνεπώς, τρία παιδιά που είχαν μεγαλώσει στην Κύπρο και φοιτούσαν σε δημοτικά σχολεία της Κύπρου οδηγήθηκαν σε αναγκαστική εγκατάλειψη της «πατρίδας» που γνώριζαν.

4. Το δεύτερο παράπονο αφορά σε μονογονιό που ζει με το παιδί της στη Λεμεσό, 4 ετών, Κύπριο υπήκοο του οποίου με απόφαση δικαστηρίου έχει τη γονική μέριμνα. Η μητέρα έλαβε την κυπριακή υπηκοότητα περί το 1998. Το 2012 μετακόμισε στη Νορβηγία, όπου και εργαζόταν ο σύζυγος της και παρέμεινε εκεί μέχρι το 2017 οπότε επέστρεψε στην Κύπρο. Υπέβαλε δεύτερη αίτηση για επίδομα τέκνου και μονογονεϊκής οικογένειας για το έτος 2017 που απορρίφθηκε για τον ίδιο λόγο όπως και στην πρώτη περίπτωση. Αυτή τη στιγμή, μετά από χρονοβόρες δικές της ενέργειες και με τη βοήθεια του πρώην συζύγου της, κατάφερε να λαμβάνει το επίδομα τέκνου από τη Νορβηγία και όπως έχω πληροφορηθεί, της δόθηκαν και τα αναδρομικά που της αναλογούσαν. Η καταβολή του επιδόματος μονογονεϊκής οικογένειας από τη Κυπριακή Δημοκρατία, για το κρίσιμο χρονικό διάστημα, εξακολουθεί να εκκρεμεί.

Γ. Ενέργειες για διερεύνηση του θέματος

Γ.1. Ενέργειες για διερεύνηση του πρώτου παραπόνου

5. Στη βάση του πρώτου παραπόνου, με παρέμβασή της τότε Επιτρόπου, με επιστολή ημερομηνίας 13/10/2017, προς την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με ταυτάριθμες υπενθυμίσεις, ημερομηνίας 23/11/2017, 08/01/2018 τέθηκαν τα ακόλουθα ερωτήματα:

«I. Κατά πόσο το επίδομα τέκνου ή το επίδομα μονογονιού συνδέεται με οποιοδήποτε τρόπο με το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και εάν ναι, με ποιο τρόπο.

II. Σε ποιες περιπτώσεις δικαιούται να υποβάλει αίτηση για παροχή επιδόματος τέκνου και να καταστεί δικαιούχος, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις, ευρωπαίος πολίτης που ζει στην Κύπρο, ενώ τα εξαρτώμενα τέκνα του διαβιούν σε χώρα της Ε.Ε.

III. Σε ποιες περιπτώσεις δικαιούται να υποβάλει αίτηση για παροχή επιδόματος τέκνου και να καταστεί δικαιούχος γονέας που διαβιεί στην Κύπρο με τα παιδιά του και είναι άνεργος, ενώ ο άλλος γονέας εργάζεται ή διαμένει σε χώρα της Ε.Ε.

IV. Σε περίπτωση που και οι δύο γονείς εργάζονται ο ένας στην Κύπρο και ο άλλος σε χώρα της Ε.Ε., ποια χώρα καταβάλλει το επίδομα τέκνου;

V. Τι συμβαίνει στην περίπτωση διαζευγμένων γονέων, εκ των οποίων ο ένας γονέας έχει τη φύλαξη και επιμέλεια, που διαβιούν σε διαφορετικές χώρες της Ε.Ε.; Στην περίπτωση της παραπονούμενης, η οποία έχει τη φύλαξη και επιμέλεια των παιδιών και διαβιεί με τα παιδιά της στην Κύπρο, ενώ ο πατέρας έχει δημιουργήσει τη δική του οικογένεια σε χώρα της Ε.Ε., ποια χώρα υποχρεούται να καταβάλλει το επίδομα τέκνου και μονογονιού;

VI. Εάν βεβαίως τα εν λόγω, επιδόματα εμπίπτουν στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, στη βάση ποιων κανόνων και ποιες οι ευθύνες των αρμόδιων αρχών ως προς τη διευκόλυνση των πολιτών για πρόσβαση στα δικαιώματά τους; Αφού η παραπονούμενη υπέβαλε αίτηση εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος και η ΥΔΕΠ έκρινε ότι το επίδομα θα έπρεπε να καταβάλλεται από άλλη χώρα της Ε.Ε., γιατί δεν προωθήθηκε η αίτησή καθώς και οι περαιτέρω πληροφορίες στις αρμόδιες Νορβηγικές Αρχές, όπως αναφέρεται στην πληροφόρηση που παρέχεται προς το κοινό στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ώστε η παραπονούμενη να λάβει το επίδομα τέκνου από τη Νορβηγία; Δεν αποτελεί υποχρέωση των κρατικών Υπηρεσιών διαφόρων χωρών της Ε.Ε. να συνεργάζονται μεταξύ τους ώστε να παρέχεται το επίδομα τέκνου από τη χώρα που πρέπει να το καταβάλλει και όχι υποχρέωση του ατόμου να αναζητήσει και να υποβάλει αίτηση στη χώρα που είναι δικαιούχος; Με ποιο τρόπο οι κρατικές Υπηρεσίες της Κύπρου διασφάλισαν το δικαίωμα των παιδιών της παραπονούμενης να έχουν πρόσβαση στο επίδομα τέκνου και μονογονιού; Παρακαλώ όπως ενημερωθώ αναφορικά με το νομικό πλαίσιο ή τη πρακτική που εφαρμόζεται σε τέτοιες περιπτώσεις.

VII. Για να παραχωρηθεί το επίδομα τέκνου θα πρέπει ο αιτητής να καταβάλλει κοινωνικές ασφαλίσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία;

i. Γιατί υπάρχει αυτή η προϋπόθεση αφού το επίδομα τέκνου παραχωρείται για την ευημερία των παιδιών;

ii. Γιατί δεν ενημερώνονται οι αιτητές;

iii. Γιατί η νομοθεσία αναφέρεται σε εισοδήματα από 0€, αν το άτομο υποχρεούται να καταβάλλει κοινωνικές ασφαλίσεις;

VIII. Τους λόγους για τους οποίους δεν παρέχεται πληροφόρηση στο κοινό μέσα από τα έντυπα και τις ιστοσελίδες που αναφέρονται στο επίδομα τέκνου και μονογονιού, για το δικαίωμα Κύπριων και Ευρωπαίων πολιτών που διαβιούν σε διαφορετική χώρα της Ε.Ε. απ' ότι τα εξαρτώμενα τέκνα τους, να υποβάλουν αίτηση για παροχή του επιδόματος τέκνου από την Κύπρο ή άλλη χώρα της Ε.Ε.

IX. Σε περίπτωση που υπάρχουν άλλοι λόγοι για τους οποίους έχει τερματιστεί η παροχή του επιδόματος τέκνου και μονογονιού προς την παραπонуόμενη παρακαλώ όπως ενημερωθώ».

6. Σημειώνεται ότι ακολούθησαν επιστολές προς Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τη Προϊσταμένη Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας από τον Ιούνιο 2018 μέχρι τον Νοέμβριο 2018, στις οποίες η μόνη απάντηση που δόθηκε ήταν πως είχε ζητηθεί σχετική γνωμάτευση από τη Νομική Υπηρεσία. Η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα λήφθηκε τελικά τον Νοέμβριο 2019.

Γ.2. Ενέργειες για διερεύνηση του δεύτερου παραπόνου

7. Στη βάση του δεύτερου παραπόνου, με παρέμβαση του Γραφείου μου προς την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ημερομηνίας 13/10/2017, με ταυτόριθμες υπενθυμίσεις, ημερομηνίας 23/11/2017 και 08/01/2018, τέθηκε, παράλληλα με το θέμα της προϋπόθεσης για διαμονή στις περιοχές που ελέγχονται από την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και το θέμα της διαμονής, ενός εκ των γονέων, σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε.

8. Στην απάντηση του Γενικού Διευθυντή ΥΕΠΚΑ, με επιστολή, ημερομηνίας 04/10/2019, αναφέρεται ότι σύμφωνα με το Άρθρο 68 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (στο εξής Κανονισμός Ε.Ε. 883/2004), προτεραιότητα στην καταβολή του επιδόματος τέκνου κατά τα έτη 2017 και 2018 έχει η Νορβηγία και όχι η Κύπρος καθώς από τις 13/07/2017, ημερομηνία μόνιμης εγκατάστασης της παραπонуόμενης

στην Κυπριακή Δημοκρατία, δεν ήταν ασφαλισμένη στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων της Κύπρου. Την ίδια περίοδο, ο πρώην σύζυγος της, ο οποίος έπρεπε να της καταβάλλει διατροφή από την 01/09/2012 (συμφωνία ημερ. 21/04/2017), ασκούσε επαγγελματική δραστηριότητα στη Νορβηγία. Σημειώνεται στην επιστολή ότι με βάση τον πιο πάνω Κανονισμό Ε.Ε. 883/2004 και με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, προτεραιότητα στην καταβολή του επιδόματος τέκνου έχει το κράτος ασφάλισης του γονέα που καταβάλλει διατροφή, νοουμένου ότι ο άλλος γονέας, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα ή ασφαρίζεται στο κράτος μέλος που διαμένει μόνιμα με το τέκνο του. Περαιτέρω, διευκρινίζεται, ότι ο Φορέας Οικογενειακών Παροχών της Νορβηγίας με έντυπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής F027 με ημερ. 30/04/2019, ενημέρωσε το ΥΕΠΚΑ, αξιολογεί το δικαίωμα του πρώην συζύγου της παραπονούμενης, σε επίδομα τέκνου από την Νορβηγία με βάση την περίοδο εργοδότησής του στη Νορβηγία.

9. Για το πιο πάνω έγινε ενημέρωση του Φορέα της Νορβηγίας στις 14/5/2019.

Δ. Νομικό Πλαίσιο και Γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα επί του θέματος

Δ.1. Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού

10. Το νομικό πλαίσιο που αφορά τόσο τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού¹ (στο εξής «Σύμβαση») σε σχέση με το δικαίωμα κάθε παιδιού, χωρίς διακρίσεις περιλαμβάνεται σε όλες τις αποφάσεις και πρακτικές που αφορούν την κοινωνική πρόνοια, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε παιδί απολαμβάνει το δικαίωμα επαρκούς βιοτικού επιπέδου. Το σχετικό νομικό πλαίσιο στην Κύπρο

---

¹ Convention on the Rights of the Child, New York, 20 November 1989 (Η Κύπρος κύρωσε τη Σύμβαση στις 7 Φεβρουαρίου 1991).

έχει αναλυθεί σε προηγούμενες Εκθέσεις²³ μου που έχουν διαβιβαστεί στην αρμόδια Αρχή και δημοσιοποιηθεί και για το λόγο αυτό θεωρώ πως η επανάληψή του δεν έχει οποιαδήποτε προστιθέμενη αξία.

11. Αναφορικά εντούτοις με τα συγκεκριμένα παράπονα που έχω εξετάσει, προστίθεται ακόμα ένα επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών, δεδομένου ότι οι περιπτώσεις στις οποίες αφορούν τα παράπονα, έχουν με τον ένα ή άλλο τρόπο διασυνοριακό χαρακτήρα μεταξύ κρατών μελών της Ε.Ε. και ως εκ τούτου εφαρμόζεται επίσης το ενωσιακό δίκαιο.
12. Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους και σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού. Σύμφωνα με το άρθρο 51 του Χάρτη, οι διατάξεις του εφαρμόζονται όταν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν ενωσιακό δίκαιο. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που έχω εξετάσει, φαίνεται να τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του Κανονισμού Ε.Ε. 883/2004, σε σχέση τουλάχιστον με το επίδομα τέκνου. Σύμφωνα και με τη γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας, στην οποία θα αναφερθώ πιο κάτω, είναι αδιάφορο για σκοπούς παραχώρησής του επιδόματος μονογονεϊκής οικογένειας, το κατά πόσο ο ένας γονέας διαμένει σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε, δεδομένου του ορισμού της μονογονεϊκής οικογένειας στον σχετικό με τα επιδόματα Νόμο.
13. Με βάση τις γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας με ημερομηνίες 22/10/2019 και 28/04/2017, το επίδομα τέκνου και το επίδομα μονογονεϊκής οικογένειας εμπίπτουν στην έννοια των οικογενειακών

---

² Έκθεση Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Λήδας Κουρσουμπά, αναφορικά με την προϋπόθεση διαμονής για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα στις περιοχές που ελέγχονται από την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας για παροχή επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας, Σεπτέμβριος 2017. Η Έκθεση βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Γραφείου μου www.childcom.org.cy

³ Έκθεση Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Λήδας Κουρσουμπά, αναφορικά με τη μη παροχή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε.) σε παιδιά με αναπηρία, λόγω της πιστοποίησης της αναπηρίας τους ως ήπιας ή μέτριας, Απρίλιος 2018. Η Έκθεση βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Γραφείου μου www.childcom.org.cy

παροχών και της κοινωνικής ασφάλισης κατά την έννοια του Κανονισμού Ε.Ε. 883/2004, η οποία αποτελεί έννοια του ενωσιακού δικαίου, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι ρυθμίζονται από άλλο Νόμο και όχι από τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο.

14. Σύμφωνα με την εν λόγω γνωμάτευση ο περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμος του 2002, ως έχει τροποποιηθεί, θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις και εκεί, όπου αποδεδειγμένα η υπό εξέταση αίτηση έχει διασυνοριακό χαρακτήρα, τυγχάνει εφαρμογής και ο Κανονισμός, ως ο Κανονισμός συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών.
15. Οι κανόνες προτεραιότητας τους οποίους θέτει το άρθρο 68 του Κανονισμού (ΕΕ) 883/2004 εφαρμόζεται μόνο όταν διαπιστώνεται σε κάθε περίπτωση, ότι και οι δύο γονείς έχουν δικαίωμα σε οικογενειακές παροχές (επιδόματα τέκνου και μονογενεϊκής οικογένειας) στη βάση της εθνικής νομοθεσίας περισσοτέρων του ενός κράτους μέλους.
16. Με βάση τα πιο πάνω, θα πρέπει να διαπιστώνεται κατά πόσο ο άλλος γονέας, ο οποίος διαμένει ή/και εργάζεται ή/και είναι ασφαλισμένος σε άλλο κράτος μέλος, έχει αποκτήσει βάσει της εθνικής Νομοθεσίας του άλλου κράτους μέλους, δικαίωμα στις ίδιες παροχές για τις οποίες υποβάλλεται η αίτηση. Τότε και μόνο τότε, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 68. Σε αντίθεση περίπτωση, θα πρέπει να εφαρμόζεται αποκλειστικά η Κυπριακή Νομοθεσία.
17. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι το άρθρο 68 εφαρμόζεται, θα πρέπει να ακολουθείται διαδικασία που προβλέπεται από τον εφαρμοστικό Κανονισμό (ΕΕ) 987/2009 της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2009 για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 883/2004 για συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Το άρθρο 60 του εν λόγω Κανονισμού προβλέπει τη διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 67 και 68 του Κανονισμού (ΕΕ) 883/2004.
18. Από την όλη διαδικασία ξεκάθαρα προκύπτει ευθύνη της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους που παραλαμβάνει μια αίτηση και διαπιστώνει ότι στη βάση του άρθρου 68 δεν εφαρμόζεται εθνική νομοθεσία, αλλά η νομοθεσία ενός άλλου κράτους, να μην απορρίψει την αίτηση αλλά να την αποστείλει στο πλαίσιο του συντονισμού στον

αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους του οποίου εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία επεξηγώντας τους λόγους για τους οποίους θεωρεί, ότι δεν έχει δικαιοδοσία ή υποχρέωση. Θα πρέπει, επίσης, να συνεχίσει να παρακολουθεί την υπόθεση και σε περίπτωση, που ο Φορέας στον οποίο έχει αποστείλει το αίτημα δεν απαντήσει εντός δύο μηνών από τη σχετική απόφαση, τότε σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες του Κανονισμού, θα πρέπει να λάβει προσωρινή απόφαση στη βάση της νομοθεσίας του κράτους υποβολής της αίτησης για καταβολή όλων των παροχών ενημερώνοντας συγχρόνως τον άλλο Φορέα ως προς το ύψος των παροχών οι οποίες έχουν καταβληθεί.

19. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των Φορέων των δύο κρατών, προβλέπεται συζήτηση στο πλαίσιο της Διοικητικής Επιτροπής που εγκαθιδρύει ο Κανονισμός (ΕΕ) 987/2009. Επομένως, σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν διαφωνίες η αρμόδια αρχή οφείλει να συμμετέχει στις συναντήσεις της Διοικητικής Επιτροπής ή να υποβάλλει ερωτήματα μέσω των εκπροσώπων της αρμόδιας αρχής της Δημοκρατίας στις εν λόγω επιτροπές, προς επίλυση της διαφοράς.

Ε. Διαπιστώσεις-Εισηγήσεις

20. Υπό το φως των πιο πάνω υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, τον Κανονισμό Ε.Ε. 883/2004 και την εθνική νομοθεσία, και από τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα παραθέτω πιο κάτω τις διαπιστώσεις και εισηγήσεις μου αναφορικά με τις περιπτώσεις των δύο οικογενειών και γενικότερα όσον αφορά τον τρόπο χειρισμού των αιτήσεων για Παροχή Επιδόματος Τέκνου και Μονογονεϊκής Οικογένειας, σε οικογένειες των οποίων ο ένας γονέας διαμένει σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε.
21. Σημειώνω ότι τα ερωτήματα που υπέβαλα γενικά για το θέμα αυτό στη βάση διερεύνησης του πρώτου παραπόνου, παρέμειναν αναπάντητα από την αρμόδια Αρχή, παρόλο που δόθηκε χρονικό διάστημα πέραν του ενός χρόνου, για να τοποθετηθεί.

22. Η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα όπως αναφέρεται άλλωστε και στην επιστολή της Νομικής Υπηρεσίας, δεν μπορεί να υποκαταστήσει την αρμοδιότητα της Διοίκησης όμως στη βάση των αρχών της νομοθετικής ρύθμισης και της ερμηνείας που δόθηκε με τη Γνωμάτευση, η αρμόδια Αρχή (Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) κατά την άσκηση των εξουσιών της, συμπεριλαμβανομένης και της λήψης της απόφασης, θα πρέπει να ενεργεί συννόμως.
23. Διαφαίνεται μέσα από την απάντηση που λήφθηκε από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη δεύτερη περίπτωση, όπως υπογραμμίζεται και στη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, ότι η προσέγγιση που ακολουθείται από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι γενικευμένη και δεν αποδίδει ορθά τις διατάξεις του Κανονισμού Ε.Ε. 883/2004 όπως αυτές έχουν ερμηνευθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) όπως παρατίθενται και στη γνωμάτευση, με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται οι πρόνοιες του ακόμα και σε περιπτώσεις, ακατάλληλες με αποτέλεσμα την απόρριψη αιτήσεων ή τερματισμό των επιδομάτων, λόγω ουσιαστικά κακής εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού.
24. Η γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα είναι ότι η πρακτική που ακολουθείται είναι υπεραπλουστευμένη και δεν μπορεί να εφαρμόζεται ως γενικός κανόνας χωρίς να εξετάζονται οι ειδικές συνθήκες της κάθε περίπτωσης. Τονίζεται ότι δεν είναι αρκετό να λαμβάνεται υπόψη μόνο μια απόφαση δικαστηρίου με βάση την οποία ο γονέας που διαμένει στο εξωτερικό θα πρέπει να πληρώνει διατροφή αλλά να λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και κατά κύριο λόγο, κατά πόσο υφίσταται δικαίωμα στο άλλο κράτος μέλος, και κατά πόσο το δικαίωμα διατροφής όντως καταβάλλεται ή υπάρχει οποιαδήποτε επικοινωνία ή διασύνδεση των τέκνων με το γονέα που διαμένει στο εξωτερικό και ούτω καθ' εξής.
25. Η γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα για διαφοροποίηση του επιδόματος τέκνου από αυτό της μονογονεϊκής οικογένειας, αποτελεί και δική μου εισήγηση: όπως αναφέρεται και στην επιστολή, το επίδομα

καταβάλλεται σε οικογένειες οι οποίες συντηρούνται από ένα και μόνο γονιό. Είναι αρκετό ο γονέας που αιτείται το επίδομα, να πληροί τα κριτήρια που θέτει ο Νόμος. Το επίδομα αυτό εκ της φύσεως του προορίζεται για τη συντήρηση των μελών της οικογένειας όταν ο ένας γονέας δεν έχει τη στήριξη του άλλου γονέα, επομένως δε θα έπρεπε να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση του άλλου γονέα ο οποίος διαμένει και εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε.

26. Θεωρώ ότι δεν ενδείκνυται να καταθέσω οποιαδήποτε εισήγηση ή να εκφράσω άποψη σε ό,τι αφορά στην περίπτωση της πρώτης μονογονεϊκής οικογένειας, που αναγκάστηκε να μετακινηθεί από την Κύπρο, λόγω ανυπέρβλητων οικονομικών δυσκολιών που η μονογονέας αντιμετώπιζε.
27. Όσον αφορά τη δεύτερη μονογονεϊκή οικογένεια, η αρμόδια Αρχή στη Νορβηγία έχει προχωρήσει σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης της καταβολής των αναδρομικών ποσών σε ό,τι αφορά στο επίδομα τέκνου, όμως ακόμα εκκρεμεί το επίδομα μονογονιού. Στη βάση όλων των ανωτέρω, εισηγούμαι την αναδρομική παραχώρηση επιδόματος μονογονεϊκής οικογένειας.
28. Τέλος, θέλω ιδιαιτέρως να τονίσω την αναγκαιότητα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των αρμόδιων λειτουργών που ασχολούνται με επιδόματα ή παροχές που εμπίπτουν στην έννοια της κοινωνικής ασφάλισης και στις διατάξεις του Κανονισμού Ε.Ε. 883/2004, έτσι ώστε, κατά την εξέταση αιτήσεων που έχουν ή ενδέχεται να έχουν διασυνοριακό χαρακτήρα, να είναι σε θέση να τον εφαρμόσουν αποτελεσματικά σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν και από τον εφαρμοστικό Κανονισμό (ΕΕ) 987/2009 προς αποφυγή αχρείαστης ταιλαιπωρίας στις οικογένειες. Είναι αδιανόητο ο/η αιτητής/τρια, ο/η οποίος/α πολλές φορές είναι σε ιδιαίτερα ευάλωτη οικονομική κατάσταση, όπως και στις δύο περιπτώσεις που έχω εξετάσει, για να διασφαλίσει τα δικαιώματά του να πρέπει να αποτείνεται ο ίδιος σε διαφορές αρχές των κρατών μελών για να διερευνήσει τη νομική ρύθμιση που διέπει τη σχέση του με το εκάστοτε κράτος μέλος.

Κατακλείδα

29. Το παρόν Πόρισμα διαβιβάζεται στην Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για δικές της ενέργειες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Παράλληλα, κοινοποιείται στο Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, την Προϊστάμενη Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και τη Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για ενημέρωση. Ταυτόχρονα, κοινοποιείται στον Πρόεδρο και Μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στον Πρόεδρο και Μέλη Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας και την Πρόεδρο και Μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, για σκοπούς κοινοβουλευτικού ελέγχου, καθώς, επίσης, στις δύο οικογένειες που υπέβαλαν τα παράπονα για σκοπούς ενημέρωσης.⁴

Δέσπω Μιχαηλίδου
Επίτροπος Προστασίας των
Δικαιωμάτων του Παιδιού

---

⁴ Το παρόν Πόρισμα θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού www.childcom.org.cy στο σύνδεσμο «Επίσημες Θέσεις, Εκθέσεις και Πορίσματα της Επιτροπής».